

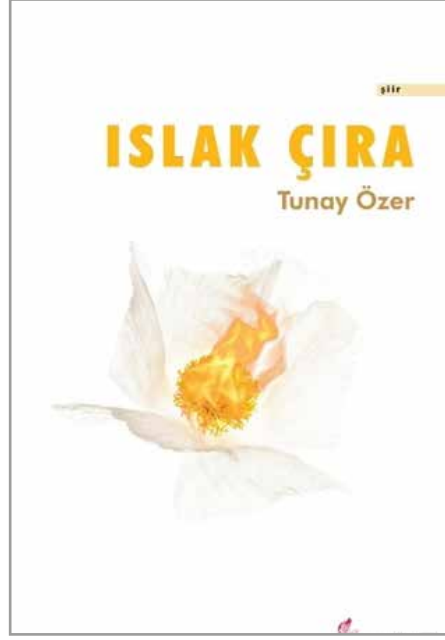
TUNAY ÖZER'İN İSLAK ÇIRA'SI

Şadi KOCABAS

Melih Cevdet, “*şiiirin tanımı yapılamaz; çünkü tanım yapmak akıl işidir. Oysa şiir akıl dışıdır*” diyor. Öyledir gerçekten. Şiir; formüle edilemez, bilimselleştirilemez, kurala bağlanamaz. Düzene sokulamayan ender şeylerdendir. İlhan Berk, “*Şiir, duvarcının elinden düşürdüğü tuğlanın yere düşmesinde değildir, havada asılı kalmasındadır.*” cümlesini bu yüzden kurdu zaten. İmgeden alır gücünü şiir ve yerçekimi kanununa başkaldırır. Bu, şiirin, akılsız insanların işi olduğu anlamına gelmez elbette. Aksine, insanlığın sadece akılla halledilemeyecek işlerinin de olduğunu hatırlatmaya dönüktür. Eğer hayal gücü ve sezgi gibi elle tutulmaz, gözle görülmez kanatlara ihtiyaç duymasaydı şiiri, mesai yaparak makine ve ekipmanla ortaya konabilecek bir product (ürün) sayabilirdik.

Tunay Özer, ikinci şiir kitabında yeniden hatırlatıyor ki “O, geri dönmeyecek ve ileride bir yerde aradığını bulmaya kararlı bir uzun yol yürüyüşçüsü”. “Eski Sayrı”, “Akşamın Ayrıntısı”, “İyilik Gibi”, “Güzel İhtimal” başlıklı dört bölümde toplam 73 şiire yer vermiş *İslak Çıra*'da.

Behçet Necatigil'deki kelime işçiliği, eksilteli anlatım. Hilmi Yavuz'da ilgisiz bir yerden kesilen mısralar. Cevdet Karal'ın ürperten, şaşırtan ve sanki farklı bir boyuttan geliyormuş gibi gö-

Tunay ÖZER, *İslak Çıra*,
Okur Kitaplığı Yayınları, 2017, İstanbul.

rünen söz oyunları. Dıranas'ın sadelik içinde dolaşan mitolojik çağrışımları. Sedat Umran'ın “eşya” dersleri. İlhan Geçer'in kelimeler arasında munis-zarif yürüyüşü. Bütün bu etkilenmelerin üzerine ne koyabilir, bugünün şiirinde zorlu bir yolculuğa çıkmış olan şair? İşte bunu öngörmeye dönük cümleleri içeriyor bu yazı. Şiir yazarken değilse de şiir üzerine bir tahlilde bulunurken, aklın yürürlüğe girmesinin kaçınılmaz olduğunu gözden uzak tutmamalı.

Şiirlerinin istisnasız tümünü, “imge”nin hem zorunlu hem de fırsat yaratan dinamizmi üzerine kuran Tunay Özer'in girişimlerinde elinden tutan büyümlü gücün adı “tabiat” ben- ce. Yeryüzünü hem bir imkân hem de karmaşık ve büyüleyici bir tablo olarak gören Özer, bir puzzle'ı andıran

şiiirlerini bu büyük tablodan kopardığı parçalarla tamamlama çabası içinde. Batıda “pitoresk anlatım” adıyla anılan “resim gibi görme, resimsi anlatım”, Özer’in şiiirlerinin tümünde baskın duruyor. Tabiat unsurlarını, olaylarını ve mitolojik motifleri çok sık kullanıyor. Kuş, ağaç, ışık, dağ, ırmak, deniz, göl, bulutlar, yağmur, güz, karanlık, gece...

Bir şairi tanıyabilmenin, onun şiiirlerinden yola çıkılarak mümkün olabileceğini söylemeye gerek yoktur sanırım. Tunay Özer, şiiirlerinde kendine dair ipuçlarını da verme gayretini de hissettiriyor. Onun kendi mısralarından yola çıktığımızda görmekteyiz ki Özer, heybesinde kırgın leylak sesleri taşımaktan yorulmuştur. Kişilik prizmasından sıçrayan kelimeleri şiiir eldiveniyle geri toplamaya çabalamaktadır. Hatta uzakta bir gümüş nehirde kelimeleri yıkayıp uçsuz bucaksız bir leylak bahçesine kurutmak için asan ve bilinçaltının güneşiyle ısıtmaya çalışan bir adamdır. Dalgınlığı kırılğan bir gül gibi ceketinin yakasına iğnelemiştir. Sözlerinde, sahibine koşan atlar ve sel kayıtlarına rastlarsınız...

Şiiir, siyaset, iktisat, din, felsefe, bilim, ahlak gibi disiplinlerden rol çalmamalı bence. Onlardan yararlanabilir elbette ama onların yerine geçmemeli. İsmet Özel; “*İçinde yaşadığımız dünya vakur bir insan için şiiiri kaçınılmaz bir uğraşı kılan, kılması gereken bir dünyadır. Çünkü bu dünya bütün toplumsal kurumlarına, devlet biçimlerine, sigorta esaslarına, titiz ve ayrıntılı örgütlenmesine, insa-*

nın hayatını birbirine çirkince bağımlı kılmasına rağmen insanı yapayalnız bırakan bir dünyadır. Yapayalnız insan, seçmelerini kendine zorla kabul ettirilen düşünme yolları içinde yapmaktan tedirginlik duyduğu zaman şiiir okuyabilir. Şiiir insan için serbest alandır...” diyor.¹ (s. 22)

Tunay Özer; masaya başka disiplinlerin şapkasıyla değil, şiiirin estetiğiyle ve kendi olarak oturuyor. Pankart açan, slogan atan ve üst perdeden bağırان, buyurgan bir kimliğe ait değil bu şiiirler. Munis ve nahif. Toplumunu evirme, siyasete yön çizme iddiasından uzak. İnsanın ontolojik (varlık bilimsel) anlamını kurcalayan, didikle-yen şiiirler. Sessizce. Lirik bir şiiir; estetik düzeyi yüksek ama içine korkunun, tereddüdün, şüphenin ve kaygının da karıştığı ince bir nehir.

Ölüm-ölümsüzlük arasındaki şeffaf çizgide yürüyen şiiirler. Bazen bir başka âlemden bakan bir ölünün şiiirleri gibi ya da başka bir gezegenden sesleniyormuşcasına ürperten.

İşçiliği yoğun şiiirler. Duru, yalınlaştırılmış, inceltilmiş bir dil. Kelimeler üzerinde çokça oynandığı, uzatılıp-kısaltıldığı, silinip yeniden yeniden yazıldığı besbelli. Cümlelerin değil, sözcüklerin; sesin değil, görüntünün öne çıktığı mısralar.

Kendine özgü bir sözlük oluşturmuş Özer. Seyrek kullanılan, az bilinen bazı öz Türkçe kelimeleri ısrarla kullanıyor. Bazen öz Türkçe olmayan

1 İsmet ÖZEL, *Şiiir Okuma Kılavuzu*, Şûle Yayınları, 2011, İstanbul.

Arapça, Farsça ve Latince kökenli kelimeleri de kullanarak bir harman yapıyor: Sayrı, çerağ, eksilteli, andaç, sanrı, ilenç, binit, yerleşke, yankımak, yüzünlü... Dâüssıla, istikâmet, mesel... Tarraka... Pankart, tuval, ontolojik, antik...

Zıt çağrışım veya anlamlara sahip kelimeleri bir arada kullanmayı seviyor şair. Bir kafa karışıklığı ya da bir dolaylı düşünme yahut hayatta zıtlıkların bir arada bulunduğunu söylemeye çalışıyor sanırım: Islak çıra, siyah ışık, siyah süt...

Bunca işçilik ve titizliğe rağmen şiire yabancı gelen nesir cümlelerine rastlamıyor değiliz. Sık sık yüklemle başvurmak da benzer bir takıntı. Kimi söz oyunları, güzel mısra yaratmak için kurulmuş hissi veriyor. İlgi çeksin, dillere düşsün, kitleleri etkilesin diye.

“Zaman” ve “hüzün” kelimeleri çok sık kullanılıyor. Başımız sıkıştığında kurtarıcımız sandığımız bu kelimeler, hâlen hayatta yürürlükte ama şiirde kullanılmaktan yıprandılar artık. Bir de “gibi” edatına gereğinden fazla yüklenilmiş olduğu kanısındayım.

İngesiz şiir olmaz. Ancak bütün mısralar imgelerle tika basa doldurulduğunda özgün imgelerin öne çıkması zorlaştığı gibi, güçlü bir imgeden önce ve sonra bir duyuşsal hazırlık gereksiniminde olan okuyucu yorulur. Oysa bütün bu imge sağanağı içinde gözden kaçan güçlü ve özgün imgeler var.

Aynı şiir içinde aynı kelimeleri birden fazla sayıda kullandığı oluyor şairin. Aynı temaları üstelik benzer kurgularla birden fazla şiirde tekrar etmediği takdirde Özer’in azaltılmış sayıdaki şiiri daha kolay görünür olacaktır.

Tunay Özer, bugüne kadar ortaya koyduğu sıcacık ve değerli ilk iki kitabının ardından, bundan sonra yine birbirinden güzel ve güçlü şiirlerle edebiyatımızdaki yerini daha belirgin kılacaktır, buna inanıyorum. “*Şiirin insanlar arasındaki iyi yerini yine iyi şiir sağlar.*”² (s. 9)

2 İsmet ÖZEL, *Şiir Okuma Kılavuzu*, Şûle Yayınları, 2011, İstanbul.